

Værkmesterundersøgelse

Indledning

Fængselsforbundet undersøgte værkmestrenes arbejdsforhold i 2016.

Nu er der gået fem år, og vi har valgt at gentage undersøgelsen for at se, hvordan værkmestrene vurderer forholdene i dag.

Undersøgelsen stiller fem hovedspørgsmål:

- 1) Hvordan går det med værkmestrenes arbejdsmiljø?
- 2) Hvordan går det med beskæftigelsen og jobtræningen af de indsatte?
- 3) Hvordan er samarbejdet med de indsatte og kollegaerne?
- 4) Hvordan står det til med værkmestrenes kompetenceudvikling?
- 5) Hvad mener værkmestrene, der skal til for at forbedre deres fag?

Kort om jobbet som værkmeister

Der er ansat værk mestre i alle fængsler, i de store arresthuse og i enkelte pensioner. I alt cirka 300 medarbejdere.

Værkmestre er ofte uddannet i et håndværksfag, og er ved ansættelsen i Kriminalforsorgen typisk ældre end fængselsbetjentene. Oven i deres faglige uddannelse gennemfører værkmestrene en to-årig fængselsfaglig uddannelse, der blandt andet omfatter fag som konfliktløsning, pædagogik, kommunikation, læringsteorier, samfundsfag og strafferet.

Værkmestrenes hovedopgave er at varetage **beskæftigelse, arbejdsstræning** og **erhvervsuddannelsesaktiviteter** for de indsatte.

Beskæftigelsesaktiviteterne gennemføres i videst muligt omfang i miljøer, der afspejler en tilsvarende beskæftigelse uden for murene og alle produkter og tjenesteydelser fra produktionsvirksomheden afsættes på markedsvilkår.

Desuden vedligeholdes cirka 85 procent af Kriminalforsorgens bygningsmasse af værk mestre og indsatte.

Om undersøgelsen

Fængselsforbundet udsendte i maj 2021 et spørgeskema til værkemestrene i Kriminalforsorgen.

Spørgeskemaet er besvaret af 157 værkemestre. Det svarer til 53 procent af alle værkemestre.

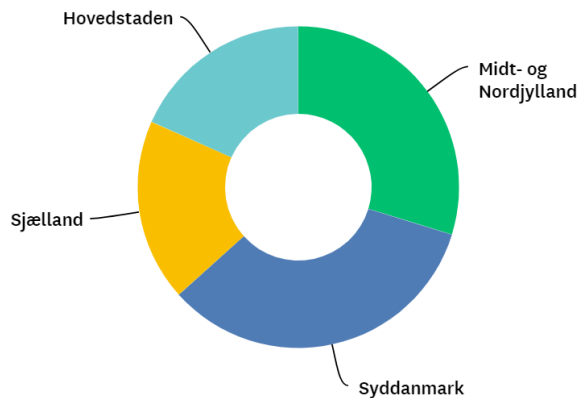
Værkemestrene har i stor udstrækning benyttet muligheden for at kommentere på undersøgelsen. Vi har modtaget 400 kommentarer til undersøgelsens forskellige spørgsmål, hvoraf en del er taget med i denne rapport.

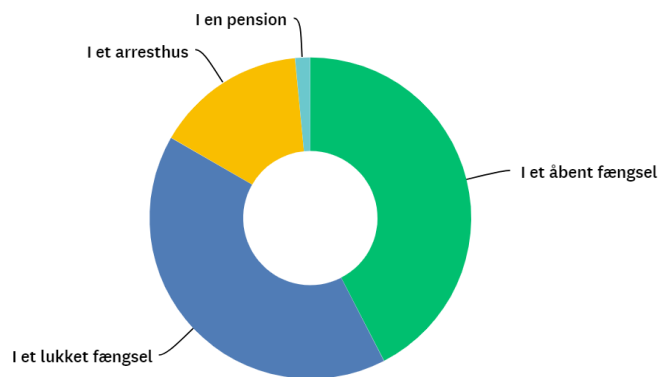
Om undersøgelsen

Værkmestrene i undersøgelsen repræsenterer et bredt udsnit af alle værk mestrene både i forhold til geografi, institutionstype og hvorvidt de er færdiguddannede eller elever.

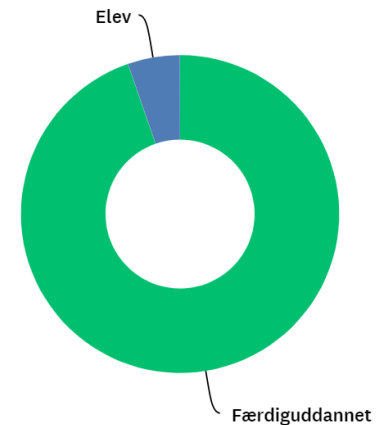
Hvor arbejder du?

I hvilken institutionstype?

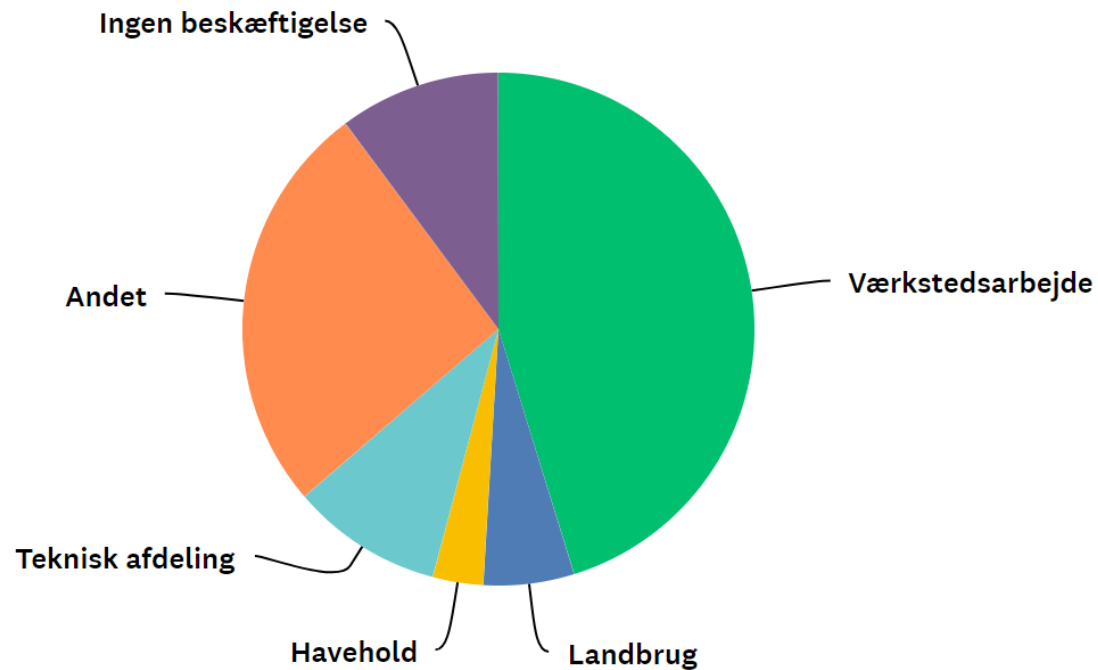
Færdiguddannet eller elev?

Om undersøgelsen

Hvordan beskæftiger du de indsatte?

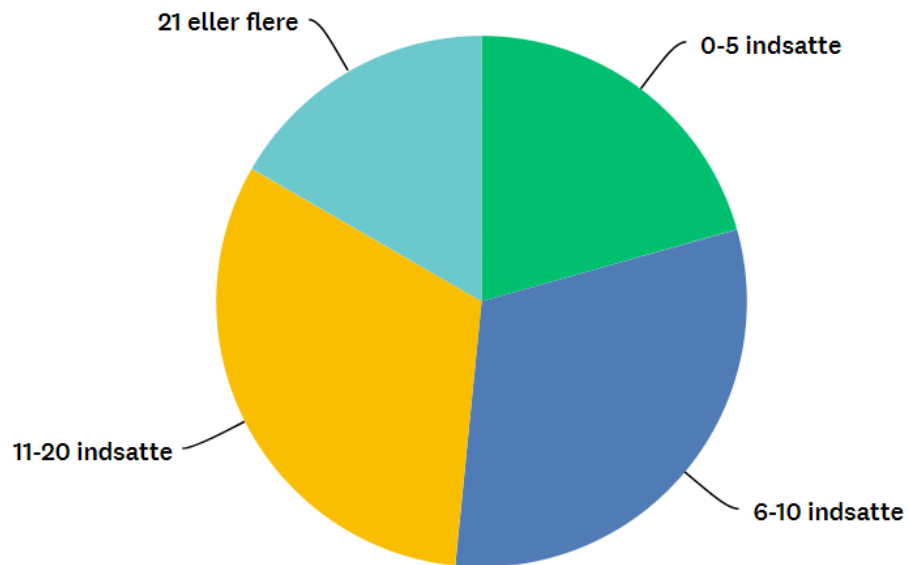
Hovedparten af værkmestrene – 45 procent – beskæftiger de indsatte med værkstedsarbejde.

Om undersøgelsen

Hvor mange indsatte beskæftiger du dagligt?

0-5 indsatte: 21 %. 6-10 indsatte: 31 %. 11-20 indsatte: 32 %. Flere end 21: 17 %.

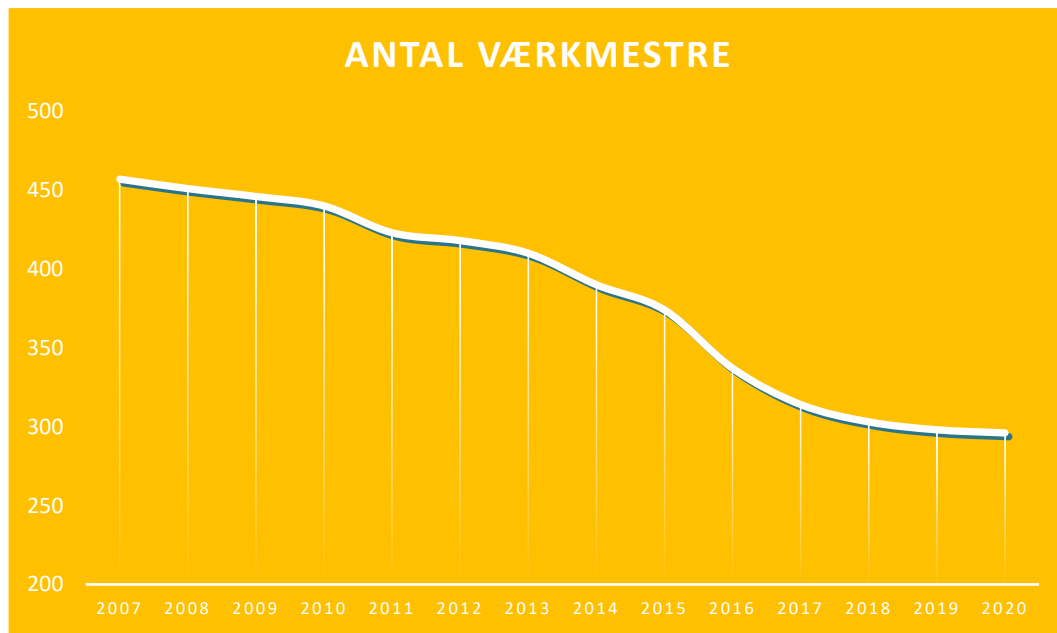

ARBEJDSMILJØ OG ARBEJDSPRES

Arbejdsmiljø og arbejdspress

Værkmestrene er formentlig den personalegruppe, som er skåret hårdest i Kriminalforsorgen. Antallet er faldet fra 457 i 2007 til under 300 i dag.

Arbejdsmiljø og arbejdspress

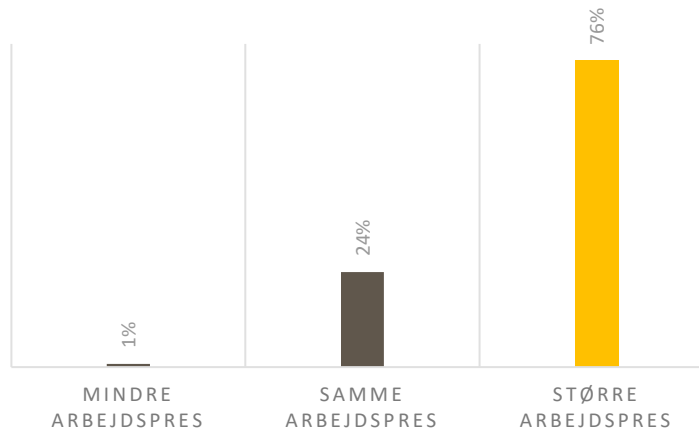
En udvikling med færre kollegaer og flere indsatte påvirker arbejdsmiljøet negativt. Tre ud af fire oplever, at arbejdspresset er øget de seneste fem år.

Eksempler på kommentarer: *"Der er slet ikke samme ro, som da jeg startede. Arbejdspresset er blevet meget større."*

"Det hele er spidset til, så de indsatte ofte er overladt til sig selv, hvilket er særdeles utilfredsstillende for alle parter."

"Jeg har i nogle uger tilknyttet 12 mand alene. Det er umuligt at beskæftige og holde opsyn med så mange. Det er ren opbevaring i mange tilfælde."

HVORDAN HAR DIT ARBEJDSPRES UDVIKLET SIG DE SENESTE FEM ÅR?

Arbejds miljø og arbejds pres

Mange savner sammenhæng mellem opgaver og ressourcer.

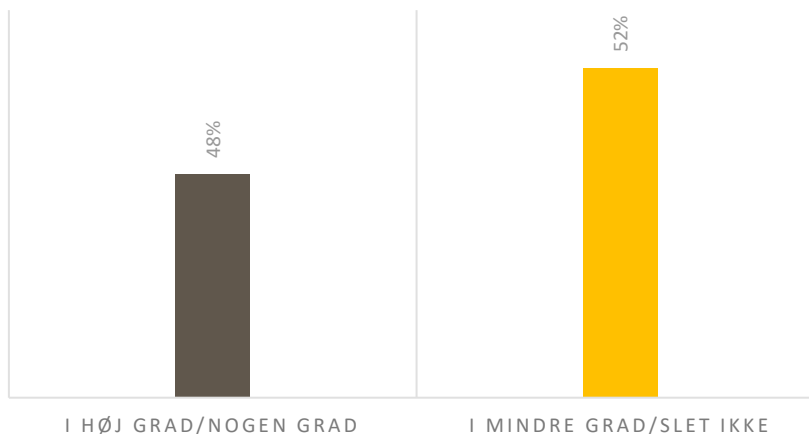
”Vi er hele tiden under pres for at udvikle os og gøre værkstedet til en overskudsforretning, i stedet for at koncentrere os om de indsatte og hvordan vi hjælper dem bedst muligt.

”Tiden til de indsatte som skal løftes langt nedefra, er der ikke længere.”

”Jeg er glad for jobbet, men oplever ofte, at vi ikke har tiden og ressourcerne til at komme i mål med de indsattes potentiale.”

”Værkstedet er ofte lukket, fordi vi skal afløse fængselsbetjente i huset.”

ER DER SAMMENHÆNG MELLEM DINE OPGAVER OG RESSOURCER?

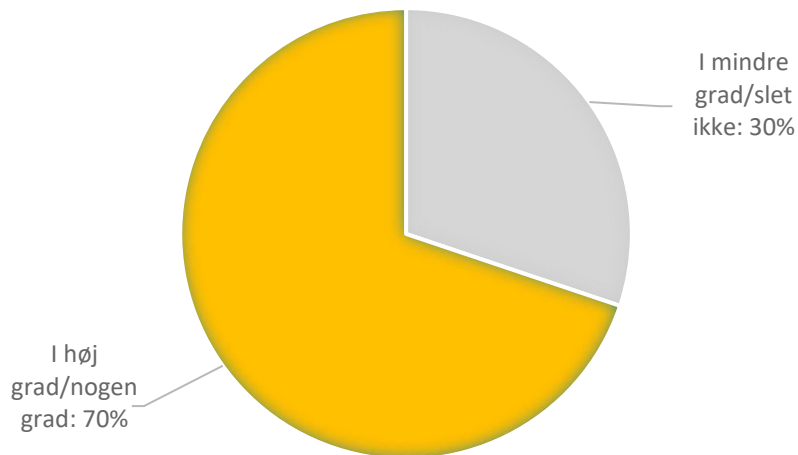
Arbejdsmiljø og arbejdspress

Værkmestrene indgår ikke i Kriminalforsorgens opgørelse af alenearbejdet. Værkmestrene arbejder dog ofte alene med de indsatte.

I undersøgelsen svarer 70 procent, at de enten i høj grad (36 procent) eller nogen grad (34 procent) arbejder alene.

Modsat svarer 30 procent, at de enten kun i mindre grad (20 procent) eller slet ikke (10 procent) arbejder alene.

ARBEJDER DU ALENE MED DE INDSATTE?

Arbejds miljø og arbejds pres

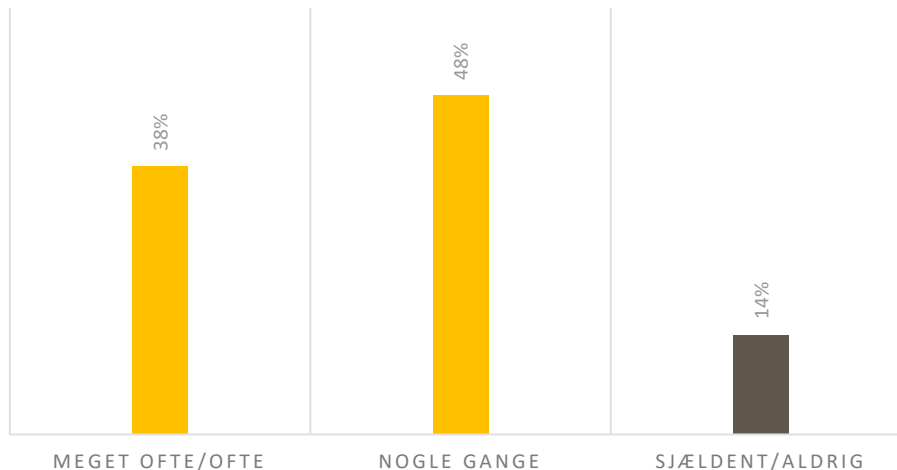
Direkte adspurgt om værkemestrene er udkørte i jobbet svarer 86 procent 'meget ofte', 'ofte' eller 'nogle gange'.

"Hovedet er bare træt til fyraften, ingen energi, når man kommer hjem."

"Er meget træt og sover dårligt om natten"

"Det er et job, der slider på én. Man ændrer sig som menneske i den negative retning, og jeg tror ærligt talt ikke at lederne, skrivebordsfolket nogensinde vil forstå, hvor hårdt det er at gå blandt de indsatte. Det er jo også derfor, nogle bare går hjem, og så ser man dem ikke igen. Bægeret var fyldt."

FØLER DU DIG UDKØRT I JOBBET?

Arbejds miljø og arbejds pres

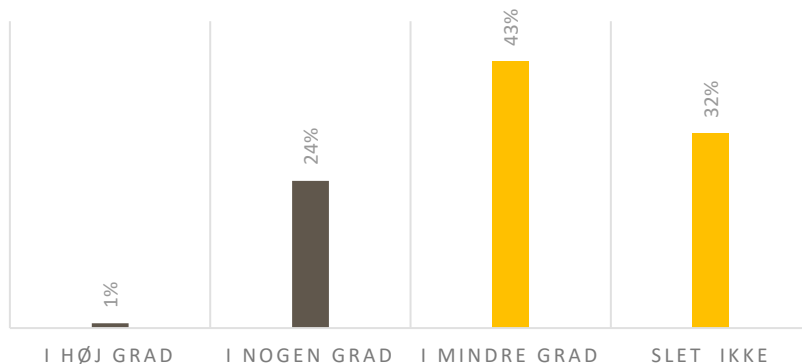
Mange værk mestre går på arbejde med en fornemmelse af, at der ikke bliver sat pris på deres indsats. 75 procent svarer 'i mindre grad' eller 'slet ikke' til spørgsmålet i undersøgelsen. Da vi spurgte om det samme i 2016, var tallet 68 procent.

"Der er ingen respekt for arbejdet på værkstederne."

"Det er holdningen, at værk mestrene lige kan klare alt lige fra transport til købmandshandel og afløsning på afdelingerne. Det er ikke meget ro til at holde hjulene i gang på værkstederne og slet ikke til relationsarbejdet."

"Jeg har altid kunnet lide mit arbejde, men jeg føler, at der mangler opbakning og forståelse fra ledelsen."

OPLEVER DU, AT DER BLIVER SAT PRIS PÅ VÆRKMESTRENS ARBEJDE I KRIMINALFORSORGEN?

BESKÆFTIGELSE OG JOBTRÆNING

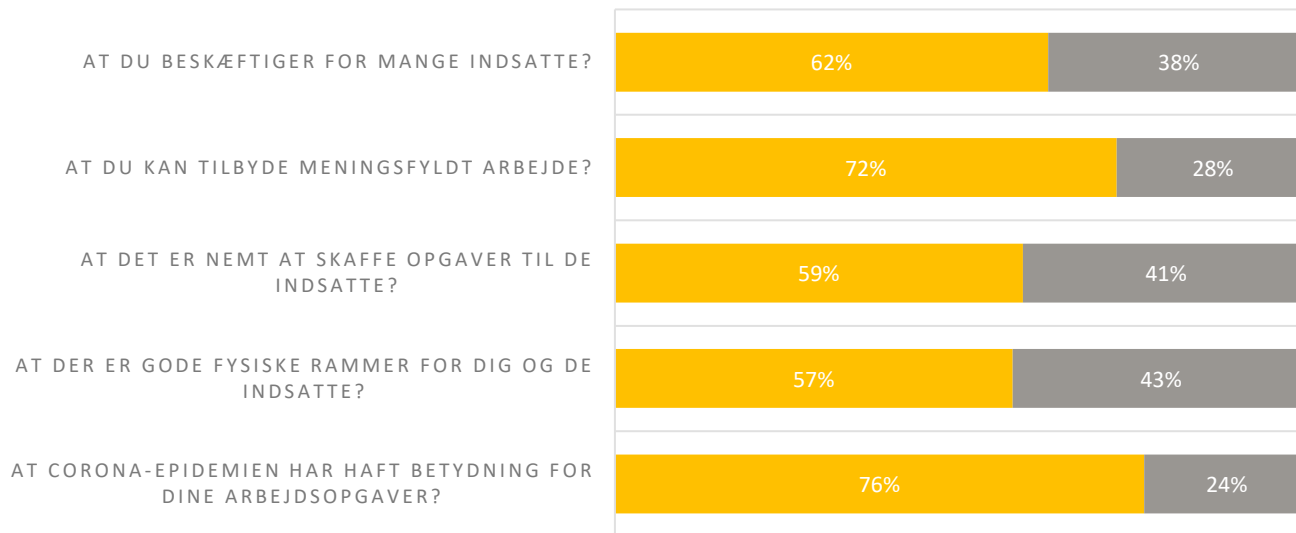

Beskæftigelse og jobtræning

Værkmestrene er også blevet spurgt om beskæftigelsen af de indsatte. Billedet er overvejende positivt. Hovedparten vurderer godt nok, at de beskæftiger for mange indsatte, men et flertal vurderer samtidig, at de er i stand til at tilbyde meningsfyldt arbejde, at det er nemt at skaffe opgaver til de indsatte og at de fysiske rammer er i orden.

OPLEVER DU...

■ I høj grad/nogen grad ■ I mindre grad/slet ikke

Beskæftigelse og jobtræning

Fra politisk side er der blevet lagt vægt på at styrke de indsattes uddannelse og jobtræning. Det fremgik af forrige flerårssaftale at: "Værkstederne skal i højere grad fokusere på uddannelse og jobtræning af de indsatte frem for produktion."

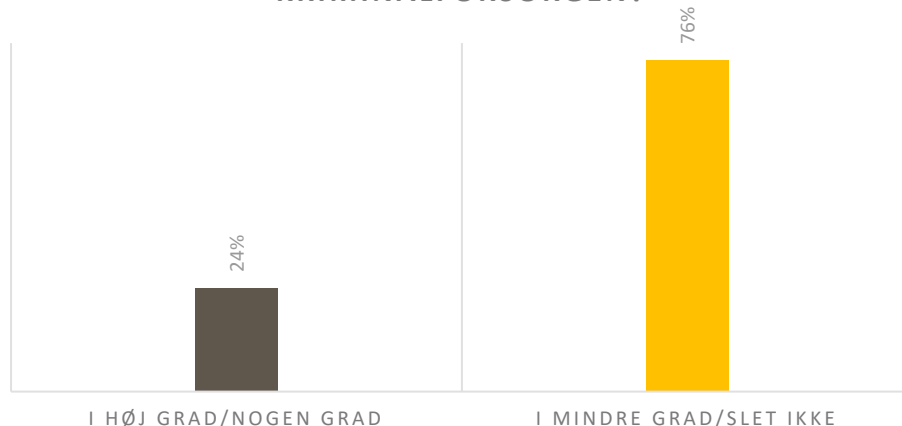
Det politiske ønske opleves dog ikke blandt værkstestrene. 76 procent svarer, at de indsattes uddannelse og jobtræning prioriteres i mindre grad eller slet ikke.

"Økonomi har altid højeste prioritet i forhold til uddannelse og jobtræning."

"Det handler kun om tal."

"Vi bruger så meget tid på indsatte, som ikke vil noget, så de dygtige og motiverede indsatte bliver hensat. Det er trist."

OPLEVER DU, AT DE INDSATTES UDDANNELSE OG JOBTRÆNING PRIORITERES I KRIMINALFORSORGEN?

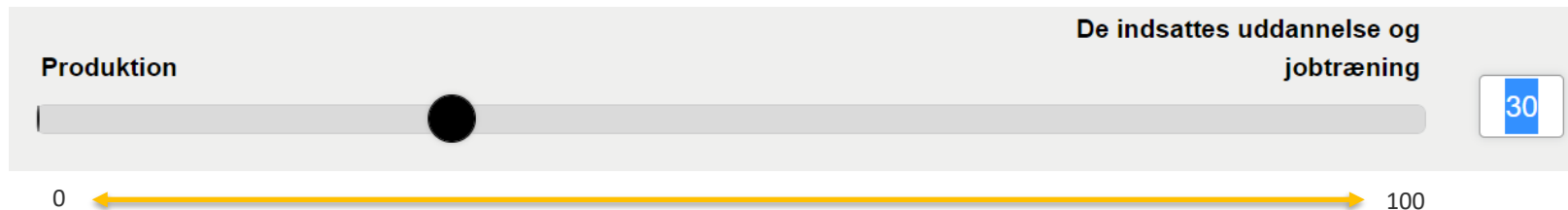
Beskæftigelse og jobtræning

Ifølge værkmestrene går produktion klart forud for de indsattes uddannelse og jobtræning.

På en skala fra 0 (produktion) til 100 (uddannelse og jobtræning) placerer værkmestrene gennemsnittet på 30.

Værkmestrene oplever altså, at det er vigtigere, hvad og hvor meget man producerer, end hvad de indsatte får ud af arbejdet.

HVAD ER DER PRIMÆRT FOKUS PÅ I
BESKÆFTIGELSESINDSATSEN PÅ DIN INSTITUTION?

SAMARBEJDET

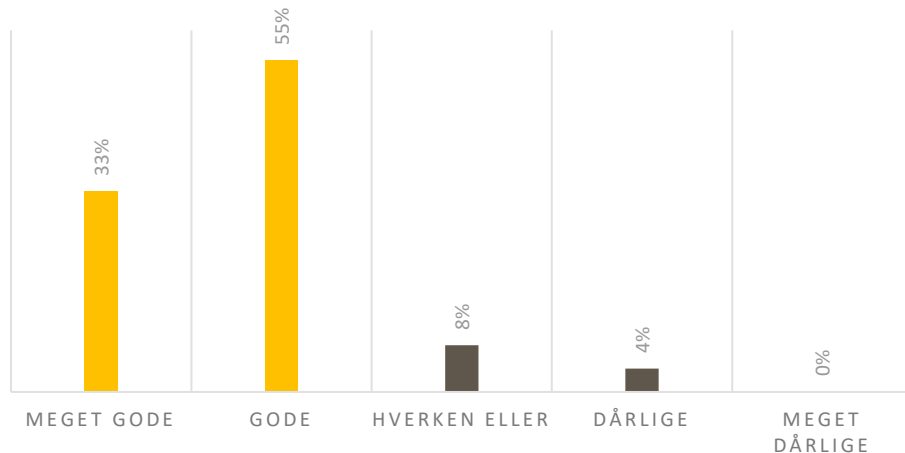
Samarbejdet med de indsatte

Stort set alle værkemestre oplever positive relationer med de indsatte.

”Jeg kan rigtig godt lide at være sammen med mine indsatte. At tale med dem, lære dem at kende”

”Vi får mange gode snakke med indsatte, når der er tid.”

HVORDAN ER DINE RELATIONER MED DE INDSATTE?

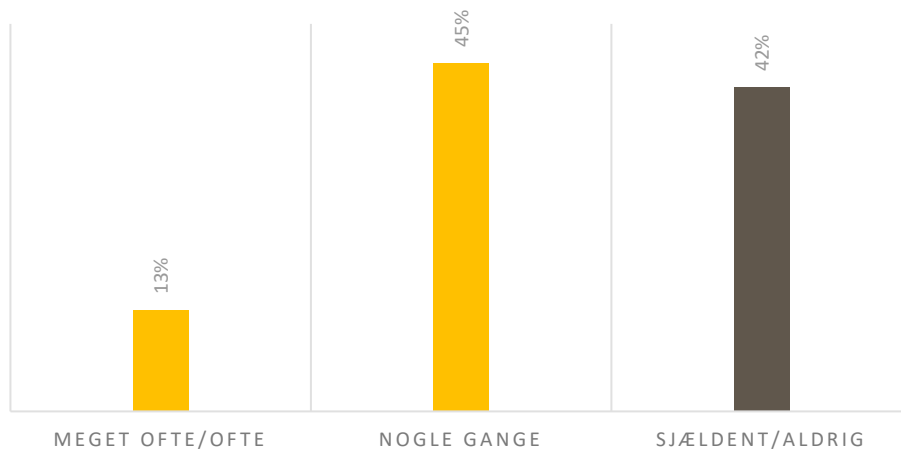

Samarbejdet med de indsatte

Men nogle gange spidser situationerne til.

13 procent oplever ofte belastende situationer og 45 procent en gang i mellem.

OPLEVER DU FØLELSMÆSSIGE BELASTENDE SITUATIONER I FORHOLD TIL DE INDSATTE?

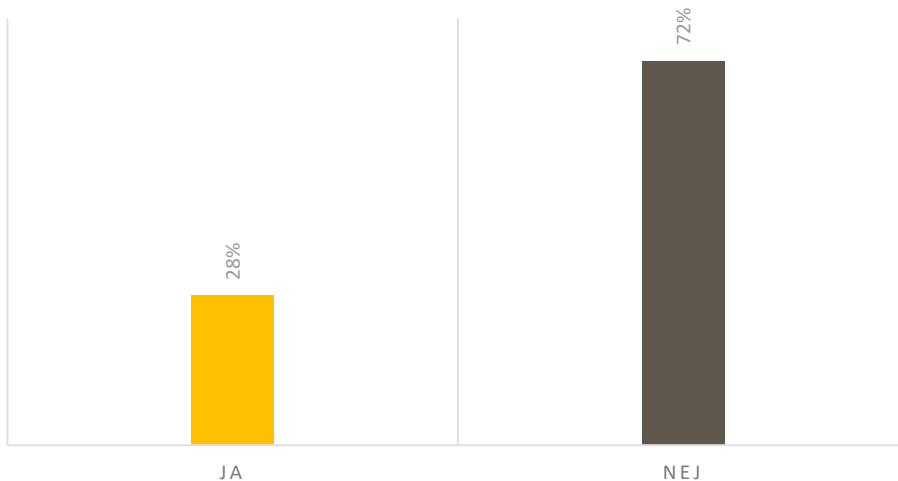
Samarbejdet med de indsatte

28 procent har oplevet trusler fra de indsatte.

"Der er mange gange små grimme udtalelser, som ikke bliver skrevet, men gennem årene fylder det op. Det bliver flere og flere verbale trusler.

"En til to gange årligt. Det er ikke noget, som jeg tager alvorligt. Det er måske en arbejdsskade."

ER DU BLEVET UDSAT FRA TRUSLER?

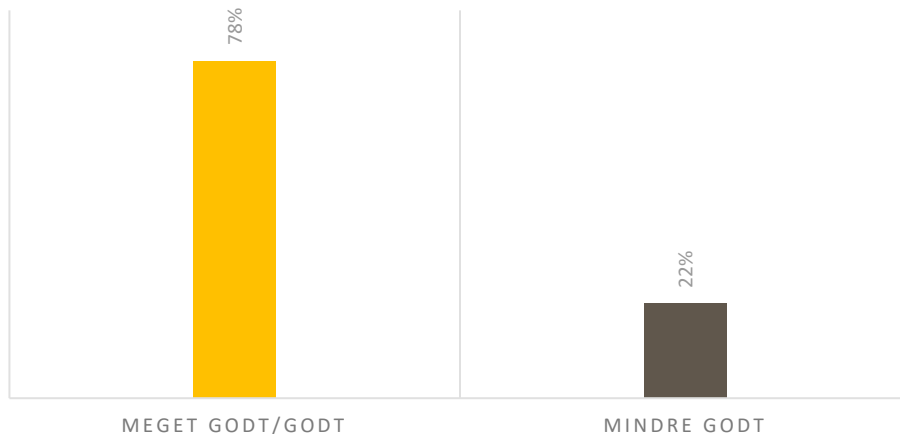
Samarbejdet med kollegaerne

Værkmestrene er positive over for samarbejdet med øvrige personalegrupper.

"Jeg har stort set altid ja-hatten på, og det samme gælder for de personaler, der har med mig at gøre."

"Alle er søde og rare, men jeg synes, vi er meget opdelt."

HVORDAN OPLEVER DU DIT SAMARBEJDE MED DE ANDRE PERSONALEGRUPPER

A photograph of two men in a workshop. The man on the left, wearing a dark blue work jacket, is holding a large, cylindrical metal pot. The man on the right, wearing a black cap and a dark jacket, is looking at the pot. The workshop is filled with various tools and equipment, including a lathe and a drill press. The text "UDVIKLING I JOBBET" is overlaid on the image.

UDVIKLING I JOBBET

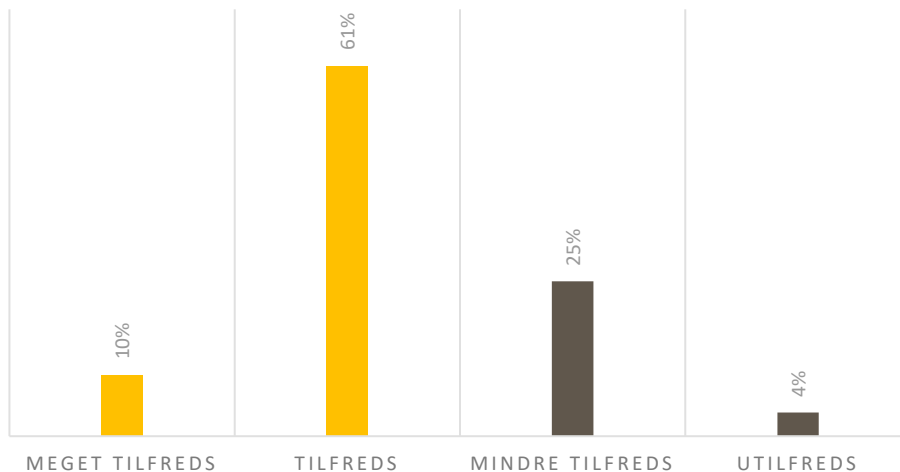
Udvikling i jobbet

Jobtilfredsheden er høj blandt værkmestrene. 71 procent er enten tilfredse eller meget tilfredse med jobbet.

"Jeg har det godt i hverdagen. Har det godt med de indsatte og har gode kollegaer."

"På trods af alt er jeg glad for min arbejdsplads og mine kollegaer."

HVOR TILFREDS ER DU ALT I ALT MED JOBBET?

Udvikling i jobbet

Det fremgik af forrige flerårssaftale, at "værkmestrene skal efteruddannes og deres arbejdsopgaver tilpasses, så de kan medvirke til at gøre de indsatte arbejdsmarkedsparete ved kompetenceudvikling, jobtræning og erhvervsuddannelse."

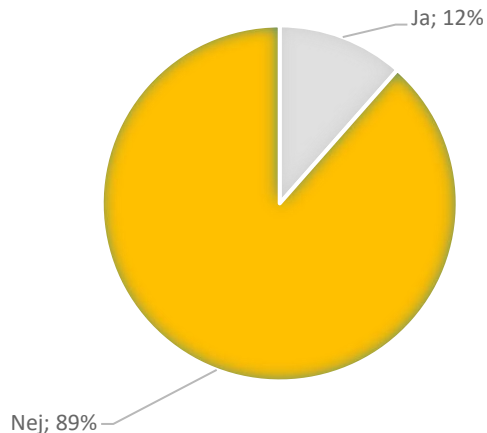
Men værkemestrene har ikke oplevelsen af, at deres kompetenceudvikling er i fokus. Kun 12 procent er blevet efteruddannet de seneste fem år. Da vi spurgte om det samme i 2016, var tallet 32 procent.

"Kan ikke huske, hvornår jeg sidst har fået et kursus eller lignende."

"Der mangler tid til dygtiggørelse inden for vores tid."

"Der mangler ressourcer og tid til den slags."

ER DU BLEVET EFTERUDDANNET I DE SENESTE FEM ÅR?

FORSLAG

Forslag

Værkmestrene er i undersøgelsen kommet med over 100 forslag til forbedring af deres fag. Forslagene kan opdeles i fem grupper: 1) Vi har brug for flere ressourcer; 2) Prioritér meningsfyldt beskæftigelse; 3) Giv os ansvar; 4) Styrk vores efteruddannelse; og 5) Værdsæt vores indsats.

- 1) *Vi har brug for flere ressourcer:* Der er skåret så hårdt på vores område, at det rammer faglighed, arbejdsmiljø og relationsarbejdet.
- 2) *Prioritér meningsfyldt beskæftigelse:* Der er alt for få hænder til at tage sig ordentligt af de indsatte.
- 3) *Giv os ansvar:* Lad os selv styre vores værksteder, så vi har mulighed for at møde de indsatte, der hvor de er og bygge dem op derfra.
- 4) *Styrk vores efteruddannelse:* Vi har brug for relevant uddannelse for at løfte vores opgaver. Det gælder både på grunduddannelsen og i form af løbende efteruddannelse.
- 5) *Værdsæt vores indsats:* Vi løfter en af Kriminalforsorgens vigtigste opgaver. Alligevel bliver vi brug som en form for kassekredit, som kan bruges, hvor det passer ind, og skæres væk når der mangler penge.

Sammenfatning

Værkmestrene er fortsat en presset faggruppe i Kriminalforsorgen. Det er konklusionen på denne undersøgelse, som er en gentagelse af en tilsvarende undersøgelse i 2016.

Der er lyspunkter i form af høj jobtilfredshed og godt samarbejde med indsatte og kollegaer, men den overordnede oplevelse blandt værkmestrene er, at deres område er nedprioriteret.

Mens antallet af indsatte er øget, er der blevet færre værkmestre og dermed færre til at beskæftige de indsatte. Arbejdspresset er øget, værkmestrene arbejder ofte alene med de indsatte og mange er udkørte i hverdagen.

Værkmestrene oplever heller ikke, at der fokus på deres hovedopgave i forhold til de indsattes uddannelse og jobtræning. Produktion og økonomi vejer tungere end målet om at få de indsatte videre.

Det afspejler sig også i værkmestrenes efteruddannelse. Den er nemlig stort set ikke eksisterende. Det er ellers aftalt politisk, at værkmestrene skal efteruddannes for at gøre de indsatte mere arbejdsmarkedsparate.

ARBEJDSTØJ

